

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, старшого викладача
кафедри східних мов Навчально-наукового центру мовної підготовки

Національної академії Служби безпеки України

Кіндрась Ірини Володимирівни

про дисертацію ПЕРЕЛОМИ ТЕТЯНИ СЕРГІЇВНИ

«Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за
спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання: східні мови

Динамічний розвиток лінгвістичної освіти в Україні, розширення мультикультурних зв'язків у нашій країні ставить перед державою надважливе завдання – виховання багатомовної полікультурної особистості, яка б могла задовольнити не лише свої професійні потреби у майбутньому, а й потребу міжкультурного діалогу в соціокультурному просторі. Тому метою навчання майбутніх філологів у вищій школі є не лише практичне оволодіння іноземною мовою, а й розвиток особистості здобувача вищої освіти, який здатен вільно користуватися мовою для обміну інформацією в повсякденному та професійному житті, брати участь у спілкуванні на міжкультурному рівні для досягти консенсусу в діалозі культур.

Тенденції інтернаціоналізації багатьох аспектів життя, в першу чергу, економічних та науково-технологічних, вплинули на зацікавленість українців в опануванні східними мовами, зокрема й китайською. Розвинуті культурні, наукові й економічні відносини між Україною та КНР, ділові контакти у різних сферах зумовлюють потребу суспільства у фахівцях, які володіють китайською мовою не лише як засобом спілкування в повсякденному житті, а й як засобом професійної взаємодії. У зв'язку з цим виникає потреба розроблення новітніх методик навчання цієї іноземної мови. Важливим аспектом навчання будь-якої іноземної мови, зокрема і

китайської, є формування високого рівня іншомовної комунікативної компетентності та оволодіння її важливим компонентом – фонетичною компетентністю. Отже, оволодіння здобувачами вищої освіти, які вивчають китайську мову в українських ЗВО, основними компонентами фонетичної компетентності є необхідною умовою для здійснення ефективної іншомовної міжкультурної комунікації, оскільки коректне фонетичне оформлення іншомовного мовлення дає можливість не лише передавати його зміст, а й впливати на співрозмовників, а отже, і досягти мети висловлювання. У цьому контексті дисертаційне дослідження Тетяни Сергіївни Переломи, яке сфокусоване на методику навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови, постає досить актуальним. Варто також зазначити, що на сучасному етапі розвитку лінгводидактики це одна з перших наукових робіт в Україні, яка присвячена питанням розроблення та апробації методики формування фонетичної компетентності майбутніх філологів-китаїстів.

Актуальність проблеми визначила вибір об'єкту, предмету та мети дослідження. **Об'єктом** дослідження є процес навчання китайської мови майбутніх філологів закладів вищої освіти України. **Предметом** дослідження стала методика формування у майбутніх філологів-китаїстів фонетичної компетентності на початковому етапі мовно-мовленнєвої підготовки. **Метою** дослідження є теоретичне обґрунтування, практичне розроблення та апробація методики навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови.

Наукова новизна представленого на розгляд дисертаційного дослідження полягає у тому, що вперше розроблено методику формування у майбутніх філологів-китаїстів фонетичної компетентності (на початковому етапі мовно-мовленнєвої підготовки); уточнено зміст фонетичної компетентності філологів-китаїстів; подальшого розвитку набули критерії добору фонетичного матеріалу.

Звертаючись до дисертації Тетяни Сергіївни Переломи, перш за все необхідно відзначити ґрунтовність, логічність та послідовність викладу змісту. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі автор досліджує теоретичні засади формування китайськомовної фонетичної компетентності майбутніх філологів-синологів. Зокрема, проаналізовано сучасний стан дослідженості проблеми навчання фонетики китайської мови студентів закладів вищої освіти; схарактеризовано типологічні відмінності між українською і китайською фонетичними системами; висвітлено явище міжмовної інтерференції та запропоновано шляхи його подолання; окреслено зміст китайськомовної фонетичної компетентності майбутніх філологів-синологів; визначено дидактичні і методичні засади навчання майбутніх філологів-синологів фонетики китайської мови.

Тетяна Сергіївна Перелома успішно виконала завдання, які ставилися у розділі 1, критично опрацювала науковий матеріал, сформулювала своє власне ставлення до наведених положень, підпорядковуючи їх розв'язанню досліджуваної проблеми.

У другому розділі дисертантка обґрунтовує формування у майбутніх філологів китайськомовної фонетичної компетентності. Зокрема, розроблено критерії добору мовного та мовленнєвого матеріалу для навчання майбутніх філологів-синологів фонетики китайської мови, розроблено відповідну підсистему вправ, спроектовано модель організації навчального процесу з фонетики китайської мови.

Одним із головних завдань дослідження було розроблення підсистеми вправ і завдань для формування у майбутніх філологів китайськомовної фонетичної компетентності. Обґрунтовані узагальнення результатів теоретичного аналізу створили сприятливе підґрунтя для розроблення вмотивованої підсистеми вправ на подальших етапах дослідження.

Запропоновані автором дисертаційного дослідження вправи справедливо об'єднані у підсистему, оскільки дисертантка розглядає проблеми формування фонетичної компетентності, яка інтегрована у загальну систему навчання китайської мови, а саме систему навчання іншим видам мовленнєвої діяльності. Сама підсистема вправ викликає схвалення, оскільки ґрунтується на фундаментальних принципах загальної теорії та відповідних положеннях сучасної методики навчання іноземних мов та є органічною складовою моделі організації навчального процесу з фонетики китайської мови. Запропонована підсистема вправ представлена в Схемі 2.1 (стор. 109), завдяки чому забезпечується повне уявлення про взаємодію видів і типів вправ та логіка нарощування рівня складності у вправлянні. Коректним є представлення в дисертації зразків видів і типів вправ із зазначенням ознак та якісних характеристик кожного зразка вправи.

Наявність передумов, викладених вище, сприяла логічній розбудові програми і методики проведення експериментальної перевірки ефективності методики формування фонетичної компетентності у майбутніх філологів-синологів, що висвітлено у **третьому розділі**. Методичний експеримент, описаний у третьому розділі, було підготовлено й проведено згідно з вимогами до цього методу наукового дослідження. Ретельно проаналізувавши результати експерименту, достовірність яких була доведена методом математичної статистики, дисертанткою визначено основні передумови ефективності авторської методики. Доцільно також відзначити ретельність підготовки та проведення методичного експерименту з додержанням головних вимог. Зокрема, проводилося цілеспрямоване спостереження за динамікою формування у досліджуваних відповідних умінь, передбачених метою навчання, за результатами якого були внесені необхідні корективи в розроблену дисертанткою підсистему вправ.

Загалом, підсумовуючи аналіз змісту експериментальної частини роботи, слід зробити висновок, що дисертантка коректно одержала,

статистично обробила та інтерпретувала числові дані; сформулювала обґрунтовані та логічні висновки щодо методичних передумов ефективності методики формування у майбутніх філологів-синологів фонетичної компетентності.

Дисертація Тетяни Сергіївни Переломи є завершеною науковою роботою, структура якої вичерпно репрезентує хід наукового дослідження автора. Дослідження пройшло серйозну апробацію, про що свідчить тематика публікацій дисертантки.

У **висновках** представлено узагальнені результати проведеного дисертаційного дослідження, яке, безперечно, має наукову новизну та практичне значення і, таким чином, робить свій внесок у розвиток теорії і практики навчання східних мов (китайської) як іноземної в ЗВО України. Зроблені дисертанткою висновки є підсумком розв'язання поставлених у роботі завдань, вирізняються конкретністю формулювань і впливають із загальної логіки осмислення проблеми.

Автореферат дисертації відповідає її основному змістові та адекватно відображає основні положення роботи.

Попри загальне позитивне враження, дисертація містить певні положення, які є дискусійними і потребують пояснень.

1. Підрозділ 1.3 автор присвячує аналізу явища інтерференції під час навчання фонетики китайської мови майбутніх філологів-синологів. Дисертантка зазначає, що аналіз наукової літератури, проведене педагогічне спостереження дали їй можливість зробити висновок, що у процесі навчання студенти зустрічаються з міжмовною та внутрішньомовною інтерференцією, які спричиняють низку фонетичних помилок та перешкод в опануванні фонетикою китайської мови (стор. 66). На нашу думку, у ході експерименту було б доречним проведення авторкою анкетування серед студентів на предмет конкретизації труднощів опанування фонетикою китайської мови та встановлення причин їх виникнення. Це було б надзвичайно корисним для

пошуку шляхів подолання цих труднощів при формуванні фонетичної компетентності філологів-синологів в майбутньому.

2. У четвертому підрозділі першого розділу, який присвячено аналізу методичних передумов формування фонетичної компетентності китайської мови, автор зазначає, що використання інформаційних технологій, а зокрема додатків стало невід'ємним елементом процесу навчання китайської мови (стор. 75). Далі дисертантка аналізує наявні інформаційні додатки та визначає їх переваги й недоліки з точки зору їхньої користі для формування фонетичної компетентності китайської мови (стор. 76–79). Здійснивши такий аналіз, Тетяна Сергіївна зазначає, що, врахувавши недоліки описаних нею ресурсів, з метою оптимізації процесу навчання фонетики китайської мови нею було розроблено власний інформаційний ресурс ЛТС (стор. 80). Незважаючи на представлену у цьому ж підрозділі характеристику згаданого ресурсу та його опції (стор. 80–82), вважаємо, що аналізу, який обмежується двома сторінками, замало, аби сформувалось повне уявлення про можливості застосування цього ресурсу в процесі формування фонетичної компетентності студентів-китаїстів за авторською методикою. На нашу думку, робота значно виграла б, якби її авторка деталізувала усі можливості розробленого нею ресурсу, представивши у додатках інструкції до нього та скріншоти уроків, адже це є безперечною перевагою дисертаційної роботи, на якій варто було б акцентувати більше уваги.

3. Попри загалом позитивну оцінку загальної логіки та структури дисертаційного дослідження, вважаємо, що авторці слід було ретельніше поставитися до вибудовування логічних зв'язків між підрозділами роботи, формулювання висновків до них, які б вказували на необхідність здійснення наступних наукових пошуків у ході роботи. Висновки до окремих підрозділів створюють враження завершеності дослідження саме на цих підрозділах (підрозділ 1.1., 1.2, 1.3 до прикладу).

4. Попри те, що дисертація написана із дотриманням вимог стилістики написання робіт такого типу, однак у тексті подекуди трапляються окремі стилістичні недоліки й друкарські огріхи (стор.12, 14, 35, 36, 39, 44, 103).

Однак, сформульовані зауваження не знижують високу наукову якість проведенного дисертаційного дослідження, його теоретичне і практичне значення. В цілому дисертація Тетяни Сергіївни Переломи **«Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови»**, є повністю завершеним та самостійним науковим дослідженням, яке відповідає чинним вимогам пп. 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а також вимогам до робіт, які подаються до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, а її авторка Тетяна Сергіївна Перелома заслуговує на присвоєння їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02. – теорія та методика навчання: східні мови.

Офіційний оппонент:

кандидат педагогічних наук

старший викладач кафедри східних мов

Навчально-наукового центру мовної підготовки

Національної академії Служби безпеки України

«4» березня 2020 року

Ірина КІНДРАСЬ

Підпис І. Кіндрась засвідчую.

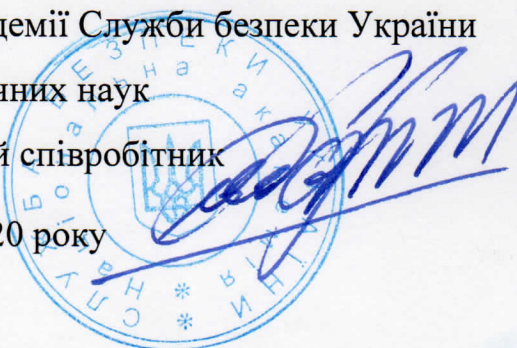
Перший проректор (з навчальної роботи)

Національної академії Служби безпеки України

доктор психологічних наук

старший науковий співробітник

«04» березня 2020 року

Олександр ФАРМАГЕЙ